

МЕРЕЖА ЦЕНТРІВ
ПРАВОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ
ТА КОНСУЛЬТАЦІЙ

міжнародний фонд
Відродження
INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION

Права військовозобов'язаних під час мобілізації

Відповідно до ст. 65 Конституції України захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є обов'язком громадян України. Громадяни відбувають військову службу відповідно до закону.

Порядок проведення мобілізації регулюється Законами України «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» та іншими нормативно-правовими актами України.

Мобілізація – це комплекс заходів, здійснюваних з метою планомірного переведення національної економіки, діяльності органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій на функціонування в умовах особливого періоду.

Мобілізація може бути загальною або частковою та проводитися відкрито чи приховано.

Не підлягають призову на військову службу під час мобілізації військовозобов'язані:

- ✓ заброньовані особи, тобто військовозобов'язані, які працюють в органах державної влади, органах місцевого самоврядування та на підприємствах, в установах і організаціях, яким встановлено мобілізаційні завдання (замовлення);
- ✓ визнані відповідно до висновку військово-лікарської комісії тимчасово непридатними до військової служби за станом здоров'я на термін до шести місяців (з наступним проходженням військово-лікарської комісії);
- ✓ чоловіки, на утриманні яких перебувають троє і більше дітей віком до 18 років (такі чоловіки можуть бути призвані на військову службу у разі їх згоди тільки за місцем проживання);
- ✓ жінки та чоловіки, які самостійно виховують дитину, (дітей) віком до 18 років (такі особи можуть бути призвані на військову службу в разі їх згоди і тільки за місцем проживання);
- ✓ жінки та чоловіки, на утриманні яких перебуває повнолітня дитина, яка є інвалідом I чи II групи, до досягнення нею 23 років;
- ✓ усиновителі, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, на утриманні яких перебувають діти-сироти або діти, позбавлені батьківського піклування, віком до 18 років (такі особи можуть бути призвані

на військову службу в разі їх згоди і тільки за місцем проживання);

- ✓ зайняті постійним доглядом за особами, що його потребують, відповідно до законодавства України, в разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд;
- ✓ народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим;
- ✓ інші військовозобов'язані або окремі категорії громадян у передбачених законами випадках.

Призову на військову службу під час мобілізації не підлягають також студенти та аспіранти, які навчаються на денній формі навчання.

Військовозобов'язані, які досягли граничного віку перебування в запасі, не підлягають призову та виключаються з військового обліку. Також виключенню з військового обліку підлягають громадяни України, які:

- ✓ визнані військово-лікарськими комісіями непридатними до військової служби з виключенням з військового обліку;
- ✓ припинили громадянство України;
- ✓ були раніше засуджені до позбавлення волі за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину;
- ✓ направлені для відбування покарання до установ виконання покарань або до яких застосовано примусові заходи медичного характеру;
- ✓ не отримали до 40-річного віку військово-облікової або спорідненої з нею спеціальності.

Громадяни України мають можливість добровільно укласти контракт на проходження військової служби в особливий період (на особливий період але не менше одного місяця) з подальшим залишенням на військовій службі і в мирний час.

Обов'язки військовозобов'язаних при мобілізації:

- З'явитися за викликом до військових комісаріатів для постановки на військовий облік та визначення призначення на воєнний час.
- Надавати в установленому порядку під час мобілізації

будівлі, транспортні засоби та інше майно, власниками яких вони є, з наступним відшкодуванням державою.

- Громадянам, які перебувають на військовому обліку, з моменту оголошення мобілізації забороняється зміна місця проживання без дозволу відповідної посадової особи.

ПІД ЧАС МОБІЛІЗАЦІЇ ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНІ МАЮТЬ ТАКІ ПРАВА:

Соціальні права і гарантії

- **Право на достатнє грошове, матеріальне та інші види забезпечення**, що відповідає умовам військової служби.
- **Право на щомісячні додаткові види грошового забезпечення** (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премія).

Пенсіонерам з числа військовослужбовців у разі призову їх на військову службу під час мобілізації виплата пенсії не припиняється та перераховується з урахуванням додаткової вислуги років.

Право на продовольче та речове забезпечення. Особи, призвані на збори, військовозобов'язані та резервісти, які виконують обов'язки служби у військовому резерві, забезпечуються матеріальними засобами в порядку і розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України.

- **Право на збереження за військовослужбовцями строкової служби житлових приміщень**, які вони займали до призову на військову службу. Такі військовослужбовці не можуть бути зняті з обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов.
- **Право на зарахування для продовження навчання** до того навчального закладу, де військовослужбовець навчався до призову за мобілізацією. Студенти мають право на поновлення у відповідному вищому навчальному закладі після демобілізації та продовження їх безоплатного навчання, на той термін, що залишився до кінця чергового періоду навчання і був завчасно оплачений ними до призову.

- **Резервістам на період служби** у військовому резерві виплачуються кошти у розмірі двох мінімальних зарплат на місяць.
- **У разі загибелі (смерті)** виплачується одноразова грошова допомога в розмірах 609 тис.грн.;
- **у разі встановлення інвалідності I,II групи** - 304,50 тис..грн та 243,60 тис.грн відповідно, **в інших випадках часткової втрати працездатності** без встановлення інвалідності виплачується одноразова грошова допомога в розмірах не менше 85,26 тис.грн.
- **Право на безоплатний проїзд** залізничним, повітряним,
- **Право на безоплатний проїзд** залізничним, повітряним, водним та автомобільним (за винятком таксі) транспортом у відрядження, відпустку в межах України (такий вид пільг надається за умови, якщо розмір середньомісячного сукупного доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України), при переведенні на нове місце проходження військової служби або у зв'язку з передислокацією військової частини, до місця проживання, обраного при звільненні з військової служби, в межах України.

Пам'ятайте!

Право на безоплатний проїзд всіма видами транспорту загального користування міського, приміського та міжміського сполучення (за винятком таксі) мають виключно військовослужбовці строкової військової служби.

- **Право на отримання пенсії у розмірі 70 відсотків грошового забезпечення** (заробітної плати) загиблого (померлого) годувальника на одного непрацездатного члена сім'ї для членів сімей військовослужбовців, осіб, звільнених з військової служби, інших осіб які загинули (померли) внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних при захисті Батьківщини.
- **Право отримувати грошове забезпечення в повному обсязі**, з урахуванням усіх надбавок та премій, на рівні військовослужбовців контрактної служби (відповідно до посад та військових звань), а не на рівні

військовослужбовців строкової служби.

- **Право на грошове забезпечення** від держави у розмірі мінімальної заробітної плати для військовозобов'язаних осіб, які на день призову не працюють.

Пам'ятайте!

Грошове забезпечення визначається залежно від посади, військового звання, тривалості, інтенсивності та умов військової служби, кваліфікації, наукового ступеня і вченого звання військовослужбовця. Грошове забезпечення підлягає індексації відповідно до закону.

ВАЖЛИВО! Не нараховуються відсотки за користування кредитом.

Мобілізовані користуються всім комплексом гарантій соціального і правового захисту, встановлених законодавством як для військовослужбовців.

Трудові права

- **Збереження робочого місця** та середнього заробітку не більше як один рік; якщо далі продовжується служба за контрактом – більше ніж на 1 рік.
- **Оплата середньої заробітної плати** роботодавцем мобілізованому працівнику з наступним відшкодуванням цих витрат за рахунок коштів з Державного бюджету України.
- **Право на посадовий оклад**, оклад за військовим званням;
- **Право на зарахування до страхового стажу** часу перебування на військовій службі, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби.
- **Право на працевлаштування на попередньому робочому місці** після звільнення з військової служби.
- **Якщо військовозобов'язаний захворів під час зборів і**
- продовжує хворіти після їх закінчення, за ним зберігаються місце роботи і займана посада, а з дня закінчення зборів, у разі тимчасової непрацездатності, замість заробітної плати виплачується допомога по тимчасовій непрацездатності відповідно до закону.
- **Право на дострокове звільнення** у випадку, якщо

сім'я військовослужбовця строкової служби втратила годувальника і не має інших працездатних членів та членів сім'ї із самостійним заробітком (передбачено ч. 3 ст. 8 Закону «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»).

- **Право на відпустки.** Відповідно до ст. 10-1 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» військовослужбовцям строкової військової служби, які проходять військову службу на кораблях, суднах і в берегових частинах бойового забезпечення Військово-Морських Сил Збройних Сил України та Морської охорони Державної прикордонної служби України, за весь період проходження військової служби надається відпустка тривалістю 10 календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця проведення відпустки та назад, але не раніше як через 3 місяці проходження ними строкової військової служби.

В особливий період з моменту оголошення мобілізації до часу введення воєнного стану або до моменту прийняття рішення про демобілізацію надання військовослужбовцям щорічних основних відпусток здійснюється за умови одночасної відсутності не більше 30 відсотків загальної чисельності військовослужбовців певної категорії відповідного підрозділу.

В особливий період під час дії воєнного стану військовослужбовцям можуть надаватися відпустки за сімейними обставинами та з інших поважних причин із збереженням грошового забезпечення тривалістю не більш як 10 календарних днів.

- **Право на виплату соціальної допомоги військовослужбовцям – жінкам,** які були звільнені під час мобілізації.

ВАЖЛИВО! Роботодавців зобов'язують відновити працівників, призваних у зв'язку з мобілізацією, звільнених з 18 березня 2014 року до 1 квітня 2014 року, на колишній роботі із збереженням середньої заробітної плати за весь період перебування на військовій службі.

Податкові пільги

- Для громадян, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період не припиняється державна реєстрація підприємницької діяльності

фізичних осіб – підприємців.

- Військовослужбовцям до завершення особливого періоду, а резервістам та військовозобов'язаним – з моменту призову під час мобілізації і до завершення особливого періоду штрафні санкції та пеня за невиконання зобов'язань перед підприємствами та організаціями усіх форм власності, у тому числі банками немає дієслова – присудка.
- Не будуть вважатися оподатковуваним доходом мобілізованих боржників дозволені до ненарахування відсотки за кредитами, а також сума грошової допомоги, що надається їм у зв'язку з мобілізацією.
- Приватні підприємці, які не мають найманих працівників і призвані на військову службу під час мобілізації, звільняються від обов'язку нарахування та сплати податків, а також подання податкової звітності з податку на доходи фізичних осіб, за умови подання заяви і документів, що підтверджують призов на військову службу на період мобілізації. На таких самих умовах приватні підприємці звільняються від обов'язку ведення обліку виплат (доходу) та щомісячного нарахування єдиного соціального внеску.
- Для приватних підприємців-роботодавців, які на період своєї мобілізації уповноважили іншу особу на виплату заробітної плати своїм працівникам, передбачено відстрочку сплати до бюджету нарахованого та утриманого податку на доходи фізичних осіб та єдиного соціального внеску. Разом з тим сплата вищевказаного податку на доходи фізичних осіб та єдиного соціального внеску має бути здійснена самим приватним підприємцем-роботодавцем протягом 180 календарних днів після його демобілізації без застосування штрафних та фінансових санкцій. Подання відповідної звітності здійснюється таким приватним підприємцем-працедавцем на загальних підставах, але після демобілізації, також без застосування штрафних та фінансових санкцій.

Кадрові питання

Військовослужбовцям:

- після проходження військової служби за призовом під час мобілізації надано переважне право залишитися на

військовій службі на попередній або за їх згодою на іншій, не нижчій, ніж попередня, посаді;

- може бути продовжений термін перебування на військовій службі за призовом під час мобілізації, на особливий період – до досягнення граничного віку перебування в запасі. Скорочення термінів прийняття громадян на військову службу за контрактом в особливий період теж передбачено шляхом спрощення процедур проведення спеціальних перевірок;
- можуть звільнитися від призову на строкову військову службу громадяни України, які вже виконали свої обов'язки перед країною під час служби у військовому резерві протягом двох контрактів;
- від спеціальної перевірки звільнюються громадяни, які призиваються на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період;
- командири військових частин мають право надавати військовослужбовцям відпустки за сімейними обставинами в особливий період. *Законом розширено перелік підстав для звільнення військовослужбовців з військової служби за етапами особливого періоду.*

Додаткові права учасників Антитерористичної операції (АТО)

- право на надбавку за виконання особливо важливих завдань під час проходження служби у розмірі 100%
- Учасникам АТО передбачена за безпосередню участь в антитерористичних операціях, починаючи з 1 травня 2014 р. винагорода в розмірі 100 відсотків місячного грошового забезпечення та заробітної плати, але не менш ніж 3000 гривень, у розрахунку на місяць. Дана винагорода зберігається за військовослужбовцем, який проходить стаціонарне лікування у зв'язку з пораненням (контузією, травмою, каліцтвом), отриманим під час АТО.
- Військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу та резервістам виплачуються додаткові винагороди за виконання окремих завдань під час безпосередньої участі у воєнних конфліктах чи антитерористичній операції, інших заходах в умовах особливого періоду наприклад:

- 1) за успішне виконання бойового завдання, визначеного розпорядчим документом вищого органу військового управління (виплачується на з'єднання, окрему військову частину, установу) – наприклад, бригадою – 300 мінімальних зарплат (365 400,00 грн.); батальйоном, дивізіоном – 100 мінімальних зарплат (121 800,00 грн.) тощо.
- 2) за безпосередню участь в бойових діях – 1000 грн. (на добу);
- 3) за успішне виконання завдання із знищення (захоплення):
 - бойового літака, зенітно-ракетного комплексу – 100 мінімальних зарплат (121 800,00 грн.),
 - реактивної системи залпового вогню - 50 мінімальних зарплат (60 900,00 грн.),
 - тактичного ракетного комплексу, військового літака – 45 мінімальних зарплат (54 810,00 грн.),
 - танка, наземної артилерії (самохідної), бойового вертольота – 40 мінімальних зарплат (48 720,00 грн.),
 - бойової машини піхоти (десанту), бронетранспортера, броньованої розвідувально-дозорної машини - 35 мінімальних зарплат (42 630,00 грн.) та інше.
- Військовослужбовці, які брали участь в антитерористичній операції і зазнали поранень, контузій чи іншого ушкодження здоров'я, мають право на безоплатне медичне обслуговування (лікування, диспансеризацію, медичну реабілітацію та ін.) в клінічній лікарні «Феофанія» Державного управління справами.
- Військовослужбовці, що брали участь в АТО, мають статус учасника бойових дій, а також право на отримання позачергових військових звань.

Відповідальність за порушення законодавства про мобілізацію

За порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію передбачена адміністративна відповідальність у вигляді штрафів – для громадян від 10 до 30 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 170 до 510 грн.) і для посадових осіб – від 30 до 100 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (від 510 грн. до

1,7 тис. грн.). Повторне протягом року вчинення порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню – тягне за собою накладення штрафу на громадян від 30 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 510 грн. до 1,7 тис. грн.) і на посадових осіб – від 100 до 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 1,7 тис. грн. до 5,1 тис. грн.).

За ухилення від призову за мобілізацією передбачена кримінальна відповідальність у вигляді позбавлення волі на термін від 2 до 5 років.

Візьміть на замітку!

Мінімальна заробітна плата становить:

з 1 січня 2014 року..... **1218,00 грн.**

У 2014, 2015 рр. прожиткові мінімуми відповідної категорії становлять:

- прожитковий мінімум для дітей віком до 6 років:
– **1032,00 грн.**
- прожитковий мінімум для дітей віком від 6 до 18 років:
– **1286,00 грн.**
- прожитковий мінімум для **працездатних осіб:**
– **1218,00 грн.**
- прожитковий мінімум для **осіб, які втратили працездатність:**
– **949,00 грн.**

Пам'ятайте!

Законодавство щодо розмірів прожиткових мінімумів та інших чинників періодично зазнає змін, тому конкретні

суми виплат теж можуть змінюватися.

Звертаємо увагу, що цей буклет носить рекомендаційний характер, і вирішення окремих ситуацій потребує консультації зі спеціалістом.

У цьому буклеті використано законодавство станом на 01.02.2015 р.

Законодавство час від часу змінюється, тому наведена інформація не є офіційним роз'ясненням чинного законодавства.

Додаткову інформацію з тематики буклету, його електронний варіант та консультації з різних правових питань Ви можете знайти на сайті «Правовий простір» www.legalspace.org.

МЕРЕЖА ЦЕНТРІВ
ПРАВОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ
ТА КОНСУЛЬТАЦІЇ

міжнародний фонд
Відродження
INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION

Україна

Цей буклет видано у рамках ініціативи “Посилення правових можливостей бідних верств населення”, за підтримки Міжнародного фонду “Відродження” та Програми розвитку ООН.

Контакти:

телефон/факс: 044 482 03 63, www.irf.kiev.ua, e-mail: rol@irf.kiev.ua.